

loški, vrzite vkraj ali pa vsaj dobro shranite vaš nemški pečat ter le slovenskega rabite! Slovensko-nemške pečate imajo občine Cinzat, Fram, Jarenina, Kumen, Morje, Orehova ves, Ranče, Slivnica in Smolnik, in druge pa žalibog vse nemške.

V sodnijskem okraju slov.-bistriškem imajo slovenske pečate: Sv. Ana (pečat je nepravilen: «Sv. Anna pri Makolah»), Cigonca, Dežno, Gabernik, Hošnica, Kalse, Laporje, Sv. Martin na Pohorju, Oselj, Pečke, Pretrež, Šentovec, Stattenberg, Stopno, Tinje, Vrhloga, Vrhole in Vojtina. Slovensko-nemški pečat ima samo občina Žabljek, vse druge pa nemške. Čuditi se moramo, da ima občina Jelovec-Makole, ki vsikdar le slovenski uraduje, nemški občinski pečat (Jellowetz bei Maxau). Zakaj pa to, gospod župan Jerman?

V sodnijskem okraju št. lenarskem imajo slovenske pečate: Drvajnska, ki pa navadno nemški uraduje, dalje Smolinci in Zupetnici. Slovensko-nemške imajo: Gočova, Spodnja Veljina in Zamarkova. Vse druge občine imajo nemške pečate, a izmed teh uraduje občina Biš vsikdar le slovenski. Zakaj tedaj nemški pečat?

Nekatere občine uradujejo nekaterokrat slovenski, a večkrat zopet nemški, kar seve ni prav, a zadosti za danes! O uradnem jeziku poročal vam bodem prihodnjič, nadajam se, da si bodejo do prihodnjič še nekatere občine slovenske pečate omislile, kar me bode prav veselilo; samo prosil bi še, da bi občine, ki so si v teku tega leta (posebno v slov.-bistriškem okraju) nove slovenske pečate omislile, starim nemškim za vselej slovo dale! Iskren Slovenec.

Cerkvene zadeve.

Glas iz trapiške opatije Marije-Zvezde.

Jugoslovanska Bosna in Hercegovina sta nosili čez 400 let kruti turško-mohamedanski jarem. Oplenjene, osiromašene in večino uničene so bile cerkve in raznovrstne rimsko-katoliške naprave in ustanove. Ljudstvo slovansko rimsko-katoliško je bilo umanjšano, skrajno ubožano, silno stiskano; postalo je prerevna turška »raja«, raznovrstno zatirano in trpinčeno, sužno enemu izmed najgrših dušmaninov, nasprotnikov in sovražnikov krščanstva, turško-mohamedanski oblasti.

Dragi Slovenci! Znano vam je iz zgodovine vaše in povesti, kakovo zlo je bilo one čase za mogočne in silne vlade turške v bližnji jugoslovanski Bosni in za domovino vašo, Slovenijo; koliko zla so storili samo večkratni napadi mohamedancev v slovenske dežele, koliko gorja se je storilo narodu slovenskemu! Mnogo groznejše in mučnejše se je godilo krščanskemu slovanskemu narodu v Bosni, povse in popolnoma podjarmljenemu pod kruto vlast turško-islamsko in to toliko stoletij....

Lepa in obširna ta jugoslovanska pokrajina je propala in zaostala gmotno, materialno, gospodarsko, »kulturno«; pa tudi nesrečni narod je propal in zaostal duševno in telesno v mnogih ozirih. Kristijani rimsko-katoliški so postali manjšina in naj revnejši med razkolniki in mohamedanci. Še za vlade turške so došli v tužno Bosno menihi sv. Bernarda, po samostanu »La Trappé«, kjer se je ustanovila ta redovna prenova, imenovani trapisti.

Z obilnimi težavami, napor, v velikem ubožstvu in pomanjkanju so se naselili trapisti v samotni okolici mesta Banjaluke; začeli obdelovati zanemarjeno, z grmovjem zaraslo in upustošeno zemljo, gojiti umno poljedelstvo, sadjerejstvo, živinorejstvo in razne obrtnijske

stroke; s časoma so postavili s pomočjo milodarov samostan cerkev in sirotne dečkovne »Maison de la Vierge«, in tako začeli delovati za dušno in telesno, versko in narodno omiko in prosveto preubogega in zanemarnega ljudstva. Menihi trapisti obdržavajo in spolnjujejo redovno vodilo sv. Benedikta, prenovljeno in poostreno po sv. Bernardu.

Naloga teh redovnikov je natančno pravilo evangelijsko, strogo, verno — pobožno — spokorno, premisljivalno in telesno delavno življenje, širjenje prave krščanske, rimsko-katoliške duševne in telesne omike in prosvete, uravnanje in podpiranje krščanskih socijalističnih razmer in potreb, pravovernega, krščansko-pobožnega in umno pridnega delavnega življenja, kar je v teh pokrajinah neizrečeno potrebno. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

O zrnati kavi.

Večina obitelji, malone vse rodbine, pijejo zrnato kavo sleherni dan, da, celo po dva do trikrat na dan, ne da bi znale ali pomislile, kak nevaren, zdravje polagoma a gotovo uničujoči strup srkajo z istim v sé in v koliko slučajih pouzročuje redno uživanje iste veliko nervoznost, in konečno omamljenje živcev (blaznost) ali delovanja srca (kap). To so v novejši dobi neovržno dokazale zdravniške in znanstvene preiskave in skušnje. Seveda o teh dokazih in z njimi spojenih resnobnih in živih svarilih od strani najodličnejših zdravnikov ničesar ne doznajo širši slojevi ljudstva, ker so ta svarila sestavljena večinoma v znanstveni obliki ter se objavljajo le v učenih strokovnih spisih in knjigah. Omenjamo tu le eno dejstvo, da ti namreč zadošča 0.3 gramov strupa kofeina, ki se nahaja v zrnati kavi, ako hočeš umoriti kojo žival in da použijemo v eni čaši dobre, nepomešane zrnate kave popolnoma brezskrbno 0.25 gramov tega strupa! Zrnata kava morala bi se zatorej prirežati za rabo v obitelji edino le mešana, dodavši jej sladne kave, katera večinoma zabranjuje nevarni upliv kofeina. Za ženske in otroke pa, kakor tudi za slabotne in bolnike naj se potem preide polagoma k jako ukusni, zdravi in zaedno mnogo ceneji čisti sladni kavi, kar se more storiti tem lažje, ker ima ista v činu Kathreinerjevega izdelovanja ukus po zrnati kavi ter po kratki uporabi slehernemu izvrstno diši.

Sejmovi. Dne 1. februarja v Poličanah (za svinje) in v Mariboru. Dne 3. febr. pri Sv. Jakobu pod Kalobjem, na Zelenem Travniku, pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v Jarenini, na Spod. Polskavi, v Brežicah, Mariboru in na Vidmu. Dne 4. febr. v Radgoni. Dne 5. febr. v Lučanah (za svinje), na Ptuj, pri Sv. Petru pod Sv. gorami in v Imenem (za svinje). Dne 6. febr. v Gornjem gradu in na Bregu pri Ptuj (za svinje). Dne 7. febr. na Spod. Polskavi (za svinje).

Dopisi.

Iz Cezanjevec pri Ljutomeru. (Naše bralno društvo) je imelo dne 12. jan. V. občni zbor v solskih prostorih. Tako živahne udeležbe ne bi se bil nikdar nadjal. Dasiiravno prostorna soba, bila je do zadnjega prostora napolnjena. Videli si tu, malo da ne vse ude, pa tudi druge domačine je privedla radovednost in želja, poučiti se o uspehu in napredku društva. Da se

pa tudi vrle žene in dekleta toliko zanimajo za bralno društvo, nas je iz srca razveselilo. Tako je prav! Tudi vrli ljutomeržani so nas v prav obilnem številu počastili. Med drugim nas je zanimalo poročilo našega delavnega knjižničarja, g. Zacherlna, češ, cezanjevsko bralno društvo ni le delovalo, ampak v resnici živelo: v minolem letu se je prebralo samo knjig nad 800. V jedrnatih besedah nam je č. g. kaplan Jož. Ozmeč po geslu: Vse za vero, dom in cesarja, dokazal, kako mora in more bralno društvo te ideje slov. ljudstva pouspeševati in končno svoj cilj doseči. In drugi govornik, g. dr. Rosina čudil se je sam nad veselim gibanjem našega društva. Le naprej, nas je navduševal in potem med največjo pozornostjo razmotraval gospodarsko stanje na Slovenskem sploh, osobito pa na Murskem polju. Prepričal nas je, kako bi se še dalo mnogo izboljšati in da so gospodarskemu napredku le nekateri predsodki na — poti. Priporočal nam je »Kmetovalca« pridno prebrati. Odbor se je nato sestavil iz sledečih gospodov: predsednik č. g. Franc Brglez, podpredsednik g. nadučitelj Fr. Schneider, blagajnik Kosi, tajnik Dunaj in knjižničar g. Zacherl. Predsednik je prebral na to pismo vlč. g. dr. Fr. Feuša iz Maribora, ki je, kakor vsako leto, poslal 5 fl. Hvala pristréna! Po občnem zboru podali smo se v gostilno g. Murkoviča k zabavnemu delu. Umetno petje se je vrstilo z narodnim. Žene iz Cezanjevca in Branoslaveca so nas pa prav po domači šegi gostile z okusnimi pogačami in drugimi jedmi. In tako nam je in bo ostal V. občni zbor dolgo v spominu.

Iz Liboj. (Božičnica). Lepa je navada, napraviti ubogim šolskim otrokom božičnice in jih obdariti o svetem božičnem času s toplo obleko i. t. d. Tako se marsikateremu revnemu otroku pomaga, sploh se pa s tem spodbujajo učenci, da potem z večjim veseljem hodijo v solo. Tudi pri nas v Libojah se je letos napravila božičnica šolskim otrokom naše ednorazrednice, ker je naš krajni šolski svet nabral pri blagih prijateljih šolske mladine nekoliko denarja za nakup božičnih daril. Vršila se je ta božična slavnost v nedeljo, dne 29. grudna l. l. v tukajšnjem šolskem poslopju. Popoldne ob 4. uri se je zbralo v šolski sobi nad 100 učencev in učenk, več udov krajnega šolskega sveta in nekoliko starišev in prijateljev šolske mladine. Na mizi je stalo lepo božično drevo, na kojem so gorele mnogoštevilne lučice, okoli drevesa pa so bila razgrnjena božična darila. Načelnik krajnega šolskega sveta je pozdravil šolsko mladino s primernim nagovorom in otrokom razložil pomen božičnice ter jim priporočal, da naj bodo zmiraj pobožni, pridni, marljivi in pokorni Bogu, starišem in učiteljem, potem bode tudi ljubi Jezus z njimi in jih obvaroval v vsakem položaju življenja. Po nagovoru so otroci molili molitev, in potem se je začela razdelitev daril, pri kateri je bilo obdarovanih nad 100 šolskih otrok. S tem je bila končana lepa slavnost. Z veselim srcem, srečni in zadovoljni so otroci hiteli vsak proti svojemu domu, in gotovo bodo ohranili ta dan še dolgo v prijetnem spominu.

Od Sv. Planine nad Trbovljami. (Volitev trboveljskega župana). Kesam se, kesam. Zakaj sem vam zadnjič povedal, kakó napišite moj naslov. Od tistih dob sem prejel več pisem z žaljivimi naslovi. Takó pravi prvi hudobnež: »Naj pr. Javorniški oglar, ki ne vé, če je že rojen ali ne.« Drugi pravi: »N. prejme Javorniški oglar s priimkom »Ščurek — Durek.« Tretji pravi: »N. pr. Javorniški oglar, ki se najbrž piše, kakor razbojnik, ki je dva na Kranjskem umoril, tri pa na Štajarskem.« Poslednji me je najbolj razsrdil. Povejte mu, gosp. urednik, da mu pri srečanju z menoj nič ne bo pomagalo, če si je rebra tudi pri vseh zavarovalnicah zavaroval! — Novega ne vem druga, kakor da so mi-

noli četrtek topiči pokali po trboveljski dolini, da se je k meni slišalo vrh Javornika. Izvedel sem, da so izvolili za župana isti dan gosp. Ferd. Roša in zaradi tega tako veselje. Po volitvi so imeli slovenski odborniki skupno južino, pri kateri se je marsikaj pametnega reklo. Jaz sem s to izvolitvijo v sree zadovoljen in bom gosp. županu podaril vrečo ogleňa za tinto, ker ima veliko pisanja. Bog ga živi! Javorniški oglar.

Od Save. (Novi brežiški župan). Ni še dolgo, kar so imeli volitev župana za mesto Brežice. Človek bi si skoro ne mogel misliti, pa je vendar resnica, da so si ti zagrizeni po sili Nemci izvolili za župana moža, ki je kot mladenič, kar še ni tako dolgo, nosil kot Triglavan na svojih prsih trobojni trak. Gotovo še zdaj novemu županu Faleskinju srce utripuje, kadar se zmislí na svoje tovariše, kateri še vedno trobojne trakove nosijo. Ker je Faleskini rodóm Hrvat, zatorej si je kupil blizu kmetov posestvo, katero še ga boli spominja na Hrvaško, ker ima leseno, s slamo krito hišo. Čudno, da si niso ti zagrizeni meščani izbrali bolj bogatega župana, kajti sedanji župan še niti ni petakar. Vprašal še bi gospoda župana, ali še ima trobojni trak ali ga je že zamenjal za »frankfurterco?«

Iz Gorice. (Naše razmere.) Gospod urednik! Dovolite tudi meni, da se iz svojega neznanega brloga oglasim. Jezični dopisnik iz Loke mi je dal pogum in stisnil mi nehote pero v neokretno roko. Čujte gospod, ta jo pa zna zasoliti! Tako brca okrog sebe in dlako cepi, da je kaj. Bojim se, da se mu v preveliki skrbi za obstanek narodnih društev ne zmesajo še kolesca v glavi. Nekateri sosedi mi pravijo, da v tej butici menda ni več vse prav v redu. Gospod urednik, svetujem Vam, da ste pri sprejemanju dopisov tega znanega in neznanega »potovalnega učitelja« iz Loke, kateri pa stanuje nekje bliže, malo bolj previdni. Na mene je napravil utis Nejaz Nemcigrenjevega Abadona, kateri se je kar v hipu nahajal v pariškem salonu in v hipu tudi na azijskih gorah. Pri nas dajejo takim ljudem neki čuden priimek, ki ima samo 5 črk. Železnico, volitve, dramatične predstave, pomešal je vse v eno korito ter udrihal po odbornikih, da je kaj! Jaz želim znamenju, neznanemu »potovalnemu učitelju«, da postane še kdaj višji derviš v Meki, ker tako hrepeni po slavi. Sicer pa ne želim prepira, le za Vas in za Vaš cenjeni list mi je, gospod urednik, in prepričani bodite, da bi mu škodovalo, ko bi preradovoljno odpirali svoje predale takim neslanostim. Da ste mi zdravi!

Iz Saleka pri Velenju. (»Südmarka«.) Spravil sem se dne 12. jan. v razvaline starega gradu nad Šalekom, da pričakujem zajca. Nabasal sem si puško ter radovedno pričakoval, kdaj da mi bo sreča mila. Zaslišim od daleč šumenje, pripravim se in zdaj pa zdaj mislim, da mi pride na muho zaželjena stvarca. Ravno hočem podreti petelinčka, kar slišim glas: »Brate, stoj!« — »Za Boga svetega, odkod pa prideš, Pavliha?« vprašam ga. »Pusti me, da se nekoliko oddahnem! Povedati ti hočem novico iz velenjskega trga.« Jaz odložim puško ter se usedeva. »Poglej, začne Pavliha, bil sem ravno v Celju v narodni trgovini. Trgovec mi je pripovedoval, da se bode danes v Velenju ustanovila podružnica »Südmarke«. To društvo ima namen, kupovati slovenska posestva. Če je to res, pograbi puško in pojdiva gledat to neumnost!« — »Kje pa bode?« — »No, prvič se je reklo v gostilnici g. Golla; toda ta si je premislil.« — »Kje pa zdaj?« — »Kje drugje, kakor pri Raku. Ta je bojda pristen Nemec; sicer pa je rak huda žival, leze naprej in nazaj, včasih pa tudi na oboje.« — »No, Pavliha, ne prenašli se, počakaj, če je to res! Pa pojva, ti vzami s seboj fotografski aparat, in glej, da jih dobro zadeneš, ker sedeli bodo tako mirno.

in pili tisti «Hoffmansgeist», ki jih bode popolnoma omamila. — «Kam se bova usedla, da naju nihče ne zapazi?» — «Na vrt, tam si ti napravil svoj aparat in lahko fotografiraš». — Rečeno, storjeno, greva. Postaviva se na vrt in Pavliha mi zašepeta: «Pri tem oknu najboljše vse vidim.» — «Kdo je notri?» — «Ne moti me, Tine! Ko bode slika gotova, povem ti vse. Ena, dve, tri — jih že imam!» — «Kdo pa je vse?» — «Sam pragermani. Hitro pograbiva najine reči, ti puško, jaz svoj fotograf ter se vrniva na stari grad, da naju ne zapazi tista, ki se bojda kliče «gospa Verwalter», ker po tej bi prišlo vse na dan». — «Ker sva zdaj spet na gradu, povej Pavliha, koga si vse zadel?» — «No poslušaj! Prvi je «turški boben». Za tega moram posebno sliko narediti. Ima mnogo «dobrih» lastnosti. Drugi je neki mizar, bojda s Kokerja doma. Tretji so delavci, ki so dobili od «fabriksfrancelna» vožnino plačano, ter piti in jesti dovolj». — «No, Pavliha, ko te slike zgotoviš, gotovo jih drago prodaš v trgovini vitaniškega Mihla?» — «Ne! Rajši jih ponesem v kak naroden kraj, da se naši ljudje spametujejo in spoznajo te Südmarkovce, potem jih ne bodo za naprej več podpirali».

S Prihove. (Pretep in umor.) Dne 29. dec. l. l. so fantje napadli na Prelogah nekega fanta in ga razmesarili po glavi tako, da je obležal. Uzrok je bila grešna ljubezen. — Dne 18. jan. t. l. pa se je zgodila še večja grozovitost. Jurij Brglez, viničarski sin, doma na Prihovi, je umoril Matija Rateja, sina nekega nagornjaka, v tako imenovanem Kačjaku, ne daleč od njegovega doma. Imela sta že dve leti «piko» drug na drugega, in ljudje pravijo, da sta bila oba ničvredna fanta, ki starišev nista hotela ubogati, in posebej še se sliši, da je morilec Brglez, ki je še le 19 let star, bil «zacartljan» otrok. Če je kdo kaj rekel zoper njega, ga je vedno mati zagovarjala, oče pa se je izgovarjal s tem, da ga ne «fauga». Morilec Brglez je prismojen od same «carte», hudoben in lahkomišljen. Lani ga je nekdo slišal, da je rekel nekemu tovarišu: Ali ti to veruješ, kar pridigajo? Sicer pa ga zdaj že imajo pod ključem v Konjicah. — Ko bi le stariši otroke od mladosti lepo izrejevali, jih učili moliti, delati in ubogati, ne pa da jih «cartljajo»! Ko bi vsi stariši delali tako, in tudi otroke dali učiti kakega rokodelstva, da po zimi ne bi postopali brez dela, tedaj ne bi bilo toliko mladine popačene!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so te dni rekli nekemu liberalcu, da bodo dunajske občinske volitve v kratkem; naj se pa izvoli zastop, ki bode kaj storil. — Ministra Badeni in Bilinski sta ta teden v Levovu, in danes bo bojda Badeni imel velik političen govor v gališkem deželnem zboru. — V nedeljo je v Waidhofnu ob Tajbi bil velikansk shod. Govorila sta dr. Lueger in dr. Gessmann.

Česko. V deželnem zboru je tudi odsek za adreso ali pismo, ki se naj pošlje svetlemu cesarju. Deželni poslanec Kramar je temu odseku oni dan predložil popoln državnoopravni načrt, kateri obsega vse češke zahteve. Nemški člani odseka so protestovali proti temu in zapustili dvorano. Načrt se je nato izročil pododseku.

Štajarsko. Ker je komisar Papež razpustil shod graških oboževalcev nemškega »rajha«, je poslanec dr. Starkl vsled tega interpeloval v deželnem zboru. Namestnik Bacquehem je takoj odgovoril ter med drugim

rekel, da vlada ne bode pustila, da bi se v našem cesarstvu kje ernala Avstrija.

Koroško. Knezoško Kahn se pridno udeležujejo deželnozborskih sej. V soboto so predlagali važno postavo o ohranitvi kmečkih posestev. — Oni ponedeljek je bil v Celovcu shod obrtnikov. — Osnovala se je zveza nemških posojilnic.

Kranjsko. Deželni zbor je vsprejel postavo za odpravo legalizacije od 100 in pod 100 gld. »Narodovci« so bili nasproti. — V nedeljo je imelo katol. delavsko društvo v Ljubljani občni zbor. Društvo ima 813 rednih in 97 podpornih udov. — V Vodichah se je ustanovila kmetijska podružnica. — V Ljubljani je na dveh shodih »pridigovala« socijalna demokratinja Tereza Noetscher.

Primorsko. Rinaldini, cesarski namestnik, v kratkem odstopi. Zato pa je že tudi res skrajna sila; kajti Lahoni so že predrzni čez vse mere, zlasti pa v isterskem deželnem zboru, kjer so zavrgli volitev slov. poslancev Mandiča in Jenka, dasi je temu vladni zastopnik ugovarjal. Slovenski poslanci so zapustili Poreč.

Hrvaško. Starčevićeva stranka priredi dne 5. marcija strankarski shod. — Zagrebški podžupan in predsednik hranilnice Stankovič se je oni dan ustrelil. Dolgovi so ga bojda k temu zločinu prisilili.

Ogersko. V državnem zboru je poslanec Csaki predlagal, naj noben uradnik in noben poslanec ne dobi železniške koncesije. Ta predlog je posebno v najnovejšem času postal potreben. Liberalni nadžupan Miklos je namreč hotel »primašetati« pri neki železnici nad 80 tisoč gld. Sploh so pa goljufije na Ogerskem tako vedno na dnevnem redu, kakor na Francoskem.

Vnanje države.

Rim. V ponedeljek popoldne je bil pri sv. očetu bolgarski knez Ferdinand. Prosil je bojda papeža za dovoljenje, da sme njegov sin Boris prestopiti k pravoslavni veri. Ta prošnja pa je popolnoma brezuspešna.

Italijansko. Italijani se bahajo z zmagami v Afriki, pa se jim to kaj slabo poda. To pač ni nikaka zmaga, da je abesinski kralj Menelik dovolil Gallianu, da sme s svojim bataljonom odriniti iz Makalle. Bog ve, če bodo ti vojaki mogli srečno priti do generala Baratierija?

Nemško. Vlada bode v kratkem zahtevala 200 milijonov za vojne ladje. Oni poslanci, kojim je mar blagor ljudstva, se bodo temu z vso silo uprli. Naj se, sicer bode tudi naš vojni minister hotel nemško vlado v tem posnemati! — Na Saksonskem nameravajo precej omejiti volilno pravico, ker so socialisti že preveč predrzni postali.

Rusko. Pred carjevim kronanjem bojda izide ukaz, s katerim se jako razširi svoboda v Rusiji. Naj solnce svobode ondi zasije katoličanom, potem bode z zlatimi črkami zaznamovano kronanje carja Nikolaja II. v zgodovini katoliške cerkve!

Bolgarsko. Sbranje je že rešilo dobro tretjino novega kazenskega zakona. Dozdaj še so namreč turški kazenski zakoni veljali v Bolgariji, ki pa nikakor ne ugajajo krščanski državi. — Carinsko in trgovinsko pogodbo z Avstrijo so spet začeli pretresovati; pa jo bodo težko dognali.

Srbsko. Nekateri poslanci so v skupščini predlagali, naj bi samski moški plačevali dvojni davek in sicer od 30. do 56. leta; istotako oni zakonski, v katerih ločitev je cerkev dovolila in pa udovci, ki po preteku 5 let ne vstopijo v zakon.

Črnogorsko. Srbi in Črnogorci so postali debeli prijatelji. Nedavno je srbski kralj Aleksander poslal